

Nefndasvið Alþingis
Velferðarnefnd
Austurstræti 8-10
150 Reykjavík

Reykjavík, 18. janúar 2016
VEL2015070017

Efni: Umsögn velferðarsviðs Reykjavíkurborgar um frumvarp til laga um húsnæðisbætur. Þingskjal 565 – 407. mál.

Við er til erindis velferðarnefndar Alþingis, dags. 22. desember 2015, þar sem velferðarsviði Reykjavíkurborgar var sent til umsagnar frumvarp til laga um húsnæðisbætur. Óskað var eftir að umsögn bærist eigi síðar en 14. janúar 2016. Af hálfu velferðarsviðs Reykjavíkurborgar var óskað eftir fresti sem veittur var til 18. janúar 2016.

Þann 24. ágúst 2015 var velferðarnefnd Alþingis send umsögn velferðarsviðs Reykjavíkurborgar um áður framlagt frumvarp til laga um húsnæðisbætur. Frumvarpið er nú lagt fram að nýju og gerðar hafa verið töluverðar breytingar á því sem eru að mati velferðarsviðs Reykjavíkurborgar jákvæðar. Þar er fyrst og fremst um að ræða breytingar er varða heimildir til upplýsingaöflunar, heimild til framsals bóta til leigusala, þ.e. Félagsbústaða hf. og afleiðingar þess að bóta er aflað með sviksamlegum hætti.

Borgarráð fjallaði um málið á fundi sínum þann 18. janúar 2016 og samþykkti eftirfarandi bókun:

Reykjavíkurborg styður þá stefnu sem fram kemur í fyrirliggjandi húsnæðisfrumvörpum um upptöku húsnæðisbóta og uppbyggingu almennra íbúða sem byggðar verði upp með stofnframlögum ríkis og sveitarfélaga. Frumvörpin eru í samræmi við stefnu borgarinnar um fjölbreyttari og öruggari húsnæðismarkað, jafnræði milli þeirra sem leigja og eiga og með rétttri framkvæmd geta þau stutt við metnaðarfulla uppbyggingaráætlun borgarinnar á leigu- og búseturéttaríbúðum. Þá getur stefnan sem í frumvörpunum felst orðið mikilvægur þáttur í að tryggja að húsnæðiskostnaður verði viðráðanlegur fyrir alla tekjuhópa. Þar ætti þó að skoða vandlega að lækka mætti leigu í almennum íbúðum með því að lengja endurgreiðslutíma lána þeirra, en hægja frekar á uppbyggingu Húsnæðismálasjóðs eftir fjörutíu ár. Borgarráð áréttar jafnframt ábendingar og umsagnir fjármálaskrifstofu,

velferðarsviðs borgarinnar og Félagsbústaða hf. sem fela í sér mikilvægar ábendingar sem taka þarf mið af til að markmið frumvarpanna náist.

Velferðarsvið Reykjavíkurborgar gerir eftirfarandi athugasemdir við frumvarp til laga um húsnæðisbætur:

Í fyrri umsögn sviðsins var að finna umfjöllun um ákvæði er varðar skilyrði húsnæðisbóta hvað varðar venjulega og fullnægjandi heimilisaðstöðu en í fyrirbyggjandi frumvarpi er samsvarandi ákvæði að finna í 9. gr. Gerð er sú krafa að íbúðarhúsnæði feli í sér venjulega og fullnægjandi heimilisaðstöðu þar sem að lágmarki er eitt svefnherbergi ásamt séreldhúsi eða séreldunaraðstöðu, sérsnyrtingu og baðaðstöðu. Margir tekjulágir einstaklingar búa við slæma aðstöðu á húsnæðismarkaðnum og margir þeirra leigja eitt herbergi eða húsnæði þar sem eldhús og/eða snyrting er sameiginleg með öðrum. Telur velferðarsvið Reykjavíkurborgar því tilefni til að kanna hvort rétt sé að draga úr þeim kröfum sem gerðar eru þar að lútandi eða hvort veita ætti tímabundna heimild frá framangreindri málsgrein til þess að bregðast við þeirri aðstöðu sem nú ríkir á leigumarkaði á Íslandi. Væri það í samræmi við markmið laganna þar sem um efnaminni leigjendur er að ræða auk þess sem hugsanlegt væri að fleiri leigusamningum yrði þinglýst, eftirlit yrði auðveldara, réttarstaða leigutaka gæti batnað o.s.frv.

Í lykiltölum velferðarsviðs Reykjavíkurborgar kemur m.a. fram hvernig fjöldi umsækjenda um félagslegt leiguhúsnæði skiptist eftir fjölskyldugerð miðað við biðlista þann 1. janúar 2016. Þar eru barnlausir einhleypir karlmenn 50% umsækjenda og barnlausar einhleypar konur 25% umsækjenda.

Fjöldi umsækjenda um félagslegt leiguhúsnæði á biðlista 1. janúar 2016

Skipting eftir fjölskyldugerð

Fjölskyldugerð	Fjöldi	%
Einhleypur karl	365	50%
Einhleyp kona	182	25%
Einstæður faðir	7	1%
Einstæð móðir	139	19%
Hjón/sambýlisfólk barnlaus	10	1%
Hjón/sambýlisfólk með börn	20	3%
Samtals	723	100%

Fjöldi umsækjenda um félagslegt leiguhúsnæði á biðlista 1. janúar 2016

Skipting eftir hjúskaparstöðu

Hjúskaparstaða	Fjöldi	%
Einhleypir samtals	693	96%
Hjón sambýlisfólk samtals	30	4%
Samtals	723	100%

Á grunni ofangreinds vill velferðarsvið Reykjavíkurborgar taka undir þá tillögu sem fram kemur í umsögn Félagsbústaða hf. og varðar þá einstaklinga sem leigja húsnæði með öðrum, t.d. í einbýlishúsum þar sem nokkrir aðilar samnýta eldhús og baðherbergi. Lagt er til að í 11. gr. frumvarpsins verði framangreindum hópi einnig veitt undanþága frá ákveðnum skilyrðum sem fram koma í 9. gr. frumvarpsins. Afmarka þyrfti þann hóp á ákveðinn hátt og gera kröfu um að fyrir lægi sérstakur samningur milli þeirra einstaklinga sem leigðu saman sem skilgreindi rétt þeirra og ábyrgð. Húsnæðisbætur til framangreindra einstaklinga yrðu ekki háðar tekjum og eignum meðleigjanda.

Samkvæmt fyrra frumvarpi átti Tryggingastofnun ríkisins að verða sá framkvæmdaraðili sem annast skyldi umsjón húsnæðisbóta. Í því frumvarpi sem hér um ræðir kemur fram í 30. gr. að ráðherra sé heimilt að setja reglugerð um það hvaða stofnun hann feli framkvæmd laganna. Í athugasemdum með frumvarpinu kemur fram að horft sé til þess í framtíðinni að húsnæðisbætur og vaxtabætur verði sameinaðar í eitt og sama kerfi. Að mati velferðarsviðs má því telja eðlilegt að ríkisskattstjóri verði framkvæmdaraðili þar sem afgreiðsla vaxtabóta er á hendi þeirrar stofnunar. Þannig verði betur tryggt að jafnræðis sé gætt á milli notenda og auðveldara verður að sameina kerfin þegar að því kemur. Það myndi fela í sér hagræði við upplýsingaöflun og eftirlit ef embætti ríkisskattstjóra myndi annast afgreiðslu húsnæðisbótanna. Það yrði tímafrekara og umfangsmeira í framkvæmd fyrir aðra aðila að fylgjast með því hvort umsækjandi fái greiddar vaxtabætur fyrir sama tímabil og húsnæðisbætur. Vaxtabætur eru greiddar fyrir hvert ár en húsnæðisbætur eru greiddar mánaðarlega. Þar sem ríkisskattstjóri afgreiðir vaxtabætur, er unnt að sannreyna hvort húsnæðisbætur hafi verið greiddar fyrir ákveðið tímabil, áður en til greiðslu vaxtabóta kemur. Embætti ríkisskattstjóra hefur verið í fararbroddi með notkun rafrænna skilríkja og ætti því að vera vel í stakk búið að innleiða rafrænt umsóknarferli vegna húsnæðisbóta.

Í 2. tl. 32. gr. frumvarpsins er lögð til sú breyting á 45. gr. laga um félagsþjónustu sveitarfélaga að við hana bætist ný málsgrein þar sem fram kemur að sveitarfélögum sé heimilt að veita stuðning vegna húsnæðiskostnaðar í samræmi við nánari reglur sem sveitarstjórn setur. Hér er um að ræða breytingu frá fyrra frumvarpi en í því voru lagðar skyldur á herðar sveitarfélögum um að taka ákvörðun um veitingu húsnæðisstuðnings til lækkunar á húsnæðiskostnaði við leigu á íbúðarhúsnæði til eigin afnota fyrir 1. nóvember ár

hvert. Mikilvægt er að samræmi ríki hvað varðar aðstoð sveitarfélaga í þessum efnum en Reykjavíkurborg er eitt fárra sveitarfélaga sem veitir húsnæðisstuðning í formi sérstakra húsaleigubóta.

Ef fyrirbyggjandi frumvarp um húsnæðisbætur verður að lögum leggur velferðarsvið Reykjavíkurborgar áherslu á að um er að ræða viðamikla breytingu sem varðar sveitarfélög og gera verður ráð fyrir að tekið verði tillit til þess með því að sá aðlögunartími sem veittur verði sé sanngjarn. Þá er einnig mikilvægt að hafa samráð við Reykjavíkurborg þegar unnið verður að reglugerð um nánari framkvæmd laganna.

Að lokum áskilur velferðarsvið Reykjavíkurborgar sér rétt til að koma á framfæri frekari athugasemdum á síðari stigum.

Sé nánari upplýsinga óskað verða þær góðfúslega veittar.

Virðingarfyllst,

f.h. velferðarsviðs Reykjavíkurborgar

Helga Jóna Benediktsdóttir,
lögfræðingur

Afrit:
Borgarráð
Ráðhúsi Reykjavíkur